

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rautatieinfrastruktuurin kapasiteetin käytöstä yhtenäisellä eurooppalaisella rautatiealueella direktiivin 2012/34/EU muuttamiseksi ja asetuksen (EU) 913/2010 kumoamiseksi

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rautatieinfrastruktuurin kapasiteetin käytöstä yhtenäisellä eurooppalaisella rautatiealueella direktiivin 2012/34/EU muuttamiseksi ja asetuksen (EU) 913/2010 kumoamiseksi (U 30/2023 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- liikenneneuvos Risto Saari, liikenne- ja viestintäministeriö
- johtava asiantuntija Une Tyynilä, Liikenne- ja viestintävirasto
- sääntelyelimen päällikkö Juha Karjanlahti, Rautatiealan sääntelyelin
- osastonjohtaja Maija Märkälä, Väylävirasto
- lakimies Topi Sirén, Väylävirasto
- johtaja Jonna Juslin, VR-Yhtymä Oy

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Komissio antoi 11.7.2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rautatieinfrastruktuurin kapasiteetin käytöstä yhtenäisellä eurooppalaisella rautatiealueella direktiivin 2012/34/EU muuttamiseksi ja asetuksen (EU) 913/2010 kumoamiseksi (COM (2023) 443 final).

Ehdotuksen keskeisenä tavoitteena on tehostaa ratakapasiteetin hallintaa ja saada ratakapasiteetti niukkana resurssina mahdollisimman tehokkaaseen käyttöön sekä tällä tavoin luoda edellytyksiä rautatieliikenteen kulkumuoto-osuuden ja volyymin kasvulle. Rautatieliikenne on ympäristöy-

Valiokunnan lausunto LiVL 6/2023 vp

tävällinen ja energiatehokas kulkumuoto, joten sen kulkumuoto-osuuden kasvattaminen on perusteltua. Nykyisellään rautatieliikenteen kulkumuoto-osuus henkilöliikenteen matkoista EU:ssa on 5,1 prosenttia ja tavaraliikenteessä 11,5 prosenttia. Rautatieliikenteen osuus kuitenkin liikenteen kasvihuonekaasupäästöistä on vain 0,4 prosenttia ja liikenteen energiankulutuksesta 1,9 prosenttia.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto tukee komission säädösehdotuksessa asetettuja tavoitteita, joita ovat etenkin tavoitteet rataverkon tehokkaammasta käytöstä, varautua paremmin häiriö- ja kriisitilanteisiin sekä kehittää rataverkon ja sen kapasiteetin suunnittelua rautatieliikenteen harjoittajien tarpeiden mukaan.

Valtioneuvosto pitää myönteisenä sitä, että joiltakin osin säännöksissä on eriytetty erikseen yhden jäsenvaltion sisäistä ja kansainvälistä liikennettä ja siten myös vaatimuksia on porrastettu tämän mukaisesti. Valtioneuvosto arvioi säädösehdotuksen käsittelyn aikana sitä, voitaisiinko vaatimuksia mahdollisesti porrastaa nyt esitettyä laajemmin erikseen kansalliselle ja rajat ylittävälle kansainväliselle liikenteelle. Tämä voisi osaltaan vähentää sitä hallinnollista taakkaa, joka kohdistuu rataverkon haltijaan yhden jäsenvaltion sisäisen liikenteen ratakapasiteetin hallinnassa.

Valtioneuvosto voi pääsääntöisesti myös antaa tukensa sille, että ehdotetun asetuksen nojalla annettaisiin useita komission täytäntöönpanoasetuksia ja delegoituja asetuksia ja katsoo valtuuksien olevan riittävän tarkkarajaisia. Komission täytäntöönpanoasetuksilla luotaisiin erityisesti yksityiskohtaisempia menettelytapasääntöjä asetusehdotuksessa asetettujen lainsäädännöllisten tavoitteiden ja velvoitteiden toteuttamiseksi. Delegoiduilla säädöksillä taas uudistettaisiin voimassa olevan rautatiemarkkinadirektiivin liitteitä, jotta ne vastaisivat nyt annettua säädösehdotusta, pysyisivät ajantasaisina ja liitteiden uudistamisessa otettaisiin huomioon myös sidosryhmien esittämät suositukset ja kannanotot.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valtioneuvoston kirjelmässä esille tuoduilla perusteilla ja saamansa selvityksen pohjalta valiokunta pitää valtioneuvoston kantaa tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston toimintalinjaan.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Valiokunnan lausunto LiVL 6/2023 vp

Helsingissä 28.9.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jouni Ovaska kesk
varapuheenjohtaja Timo Furuholm vas
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Marko Asell sd
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Petri Huru ps
jäsen Aleksi Jäntti kok
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Anna-Kristiina Mikkonen sd
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Pinja Perholehto sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula